

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania Z. S.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o wysokość emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 listopada 2024 r.,
skarg kasacyjnych organu rentowego oraz ubezpieczonego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 20 czerwca 2023 r., sygn. akt III AUa 1138/21,

- 1. odmawia przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania,**
- 2. koszty postępowania kasacyjnego między stronami
wzajemnie znosi.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2023 r. - po rozpoznaniu apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie (dalej jako organ emerytalny) od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2021 r., zmieniającego dwie decyzje organu emerytalnego z dnia 8 sierpnia 2017 r. ponownie ustalające, począwszy od dnia 1 października 2017 r., wysokość policyjnej emerytury

ubezpieczonego Z. S. na kwotę 2.069,02 zł, a policyjnej renty inwalidzkiej na kwotę 750 zł na podstawie art. 15c i art. 22a w związku z art. 13 ust. 1 pkt 1c w związku z art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1280, dalej ustawa zaopatrzeniowa) i ustalającego prawo ubezpieczonego do obu tych świadczeń na zasadach i w wysokościach obowiązujących przed dniem 1 października 2017 r., a więc z pominięciem art. 15c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej - zmienił w części zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienił decyzję z dnia 8 sierpnia 2017 r. o ponownym ustaleniu wysokości emerytury ubezpieczonego w części, tj. przez ustalenie, że wysokość tego świadczenia od dnia 1 października 2017 r. wynosi 53,73% podstawy wymiaru, przy przyjęciu 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby od dnia 11 grudnia 1975 r. do dnia 31 lipca 1990 r. i oddalił odwołanie od tej decyzji w pozostałej części (pkt 1), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 2) oraz nie obciążył ubezpieczonego kosztami zastępstwa prawnego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym (pkt 3).

Sąd Apelacyjny odmiennie niż Sąd Okręgowy ocenił charakter służby ubezpieczonego w latach 1975-1990 w Sekcji I, Wydziału III, Biura „A” Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, uznając ją za służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Sąd Okręgowy nie kwestionował bowiem informacji IPN o przebiegu służby ubezpieczonego, a jedynie odmówił zakwalifikowania jej jako służby na rzecz totalitarnego państwa, przyjmując, że samo określenie miejsca pracy zawarte w informacji o przebiegu służby, nie jest wystarczającym powodem obniżenia świadczeń, a brak dowodów, aby w spornym okresie ubezpieczony wykonywał zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze, jak również zajmował się zwalczaniem opozycji demokratycznej, łamaniem prawa do wolności słowa i zgromadzeń, prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. W ocenie Sądu Apelacyjnego twierdzenie to jest całkowicie dowolne i nieznajdujące potwierdzenia w aktach osobowych

ubezpieczonego. Bezspornie w omawianym okresie pełnił on służbę w jednostkach wskazanych w informacji IPN o przebiegu służby, tj. w Biurze „A” MSW, w Biurze Szyfrów i w Wyższej Szkole Oficerskiej MSW w L. (WSO), a jednostki te niewątpliwie wymienia art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej, odpowiednio w pkt 5b tiret czwarte, pkt 5b tiret piąte i pkt 5e. W tym czasie do zadań Biura „A” MSW (poza Biurem „A” MSW ubezpieczony odbywał szkolenie w WSO w L. w latach 1977-1979) należały m.in. organizacja i utrzymywanie łączności szyfrowej i kodowej dla potrzeb resortu spraw wewnętrznych i innych organów administracji państwowej w zakresie należącym do resortu spraw wewnętrznych. Ubezpieczony był przypisany służbowo najpierw do Wydziału III, który odpowiadał za wytwarzanie dokumentów szyfrowych i kodowych, następnie do Wydziału I, który zajmował się łącznością szyfrową MSW i do Wydziału V zajmującego się techniką kryptograficzną. Służba Bezpieczeństwa, której oddanym, zaangażowanym i sumiennym funkcjonariuszem był ubezpieczony (co było m.in. podstawą do wniosków o jego awanse służbowe), co do zasady zajmowała się łamaniem praw człowieka, praw wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniem prawa do życia, własności i bezpieczeństwa obywateli, podejmowaniem stanowczych i niekiedy radykalnych działań mających na celu zwalczanie starań opozycji skierowanych na odzyskanie przez Polskę niepodległości. Z tego względu Sąd Apelacyjny uznał apelację organu emerytalnego za uzasadnioną w odniesieniu do spornego okresu służby i zmienił częściowo wyrok Sądu pierwszej instancji.

Natomiast, jeśli chodzi o okres służby ubezpieczonego w Policji po dniu 31 lipca 1990 r. to Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że prawo przejścia na emeryturę po 15 latach służby ze świadczeniem wynoszącym co najmniej 40% podstawy jego wymiaru (art. 12 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej) nabył on z tytułu służby pełnionej po dniu 31 lipca 1990 r. Wskazał na niespójność systemową przepisów ustawy zaopatrzeniowej po nowelizacji z 2016 r., jako że z literalnego brzmienia art. 15c ust. 3, dodanego na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy zaopatrzeniowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 2270) wynika, że wprowadzony tym przepisem mechanizm obniżający wysokość emerytury osoby pełniącej służbę na rzecz totalitarnego państwa do miesięcznej kwoty przeciętnej emerytury wypłacanej przez ZUS, należy stosować do każdego funkcjonariusza, także takiego, który nie

nabył przywileju emerytalnego wskazanego w art. 12 wyłącznie z tytułu służby na rzecz totalitarnego państwa. Tymczasem służba po dniu 31 lipca 1990 r. nie może być kwalifikowana jako służba na rzecz totalitarnego państwa, wobec czego nie jest uzasadnione stosowanie takich samych reguł do okresu służby przed i po tym dniu. W demokratycznym państwie prawa funkcjonariusz, który podjął służbę po dniu 31 lipca 1990 r. miał prawo liczyć, że po spełnieniu wymaganych przez ustawę przesłanek będzie miał prawo do świadczenia, odpowiadającego warunkom pełnienia służby. Stąd do omawianego okresu – na zasadzie tzw. rozproszonej kontroli konstytucyjnej pozwalającej sądowi powszechnemu na pominięcie przepisu, który uznaje za niezgodny z Konstytucją, bez konieczności uprzedniego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego - nie ma zastosowania art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, zważywszy na gwarancje zawarte w art. 2 ust. 1, art. 32 i art. 64 Konstytucji RP. Analogicznie, świadczenie rentowe pozostaje w ścisłym związku ze służbą ubezpieczonego w Policji, gdyż prawo do tego świadczenia nabył on w dniu 24 października 2005 r., a więc kiedy był już emerytem, który nie pełnił od dnia 1 sierpnia 1990 r. służby, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Dlatego do tego świadczenia nie ma zastosowania art. 22a ustawy zaopatrzeniowej, nakazujący zmniejszenie podstawy wymiaru renty inwalidzkiej ustalonej na podstawie art. 22 tej ustawy, za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został zaskarżony przez obie strony. Ubezpieczony zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w jego punkcie 1, tj. w zakresie zmiany zaskarżonego wyroku w części zmieniającej zaskarżoną decyzję z dnia 8 sierpnia 2017 r. i ustalającą, że wysokość jego emerytury od dnia 1 października 2017 r. wynosi 53,73% podstawy wymiaru, przy przyjęciu 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby w spornym okresie oraz oddalenia odwołania od tej decyzji w pozostałej części, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i orzeczenia co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji organu emerytalnego oraz zasądzenia na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania wraz z pozostawieniem

temu Sądowi do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego oraz rozpoznania skargi na rozprawie.

W skardze ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów postępowania oraz prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 13b w związku z art. 15c § 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, przez nielogiczną i sprzeczną z doświadczeniem życiowym ocenę całości materiału dowodowego, w szczególności, przez uznanie, że wspornym okresie pełnił służbę na rzecz państwa totalitarnego; 2) art. 13b w związku z art. 15c § 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, przez uznanie, że w spornym okresie pełnił służbę na rzecz państwa totalitarnego, z uwagi na brak dokonania interpretacji zwrotu „na rzecz” użytego w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej z punktu widzenia wykładni językowej jako działanie podejmowane „na korzyść” państwa totalitarnego, co doprowadziło do zrównania ubezpieczonego z osobami, które w ramach wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej instytucji i formacji wykonywały działania mające na celu godzenie w prawa i wolności człowieka, podczas gdy w tych instytucjach wykonywał on czynności akceptowalne i wykonywane w każdym państwie, także tym demokratycznym, o czym świadczy jego pozytywna weryfikacja i przyjęcie do służby w demokratycznym państwie, którą pełnił następnie sumiennie przez kolejne 15 lat; 3) art. 13b w związku z art. 15c § 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, przez uznanie, że w spornym okresie pełnił służbę na rzecz państwa totalitarnego, z uwagi na przyjęcie informacji z IPN jako dowodu niepodważalnego i wyłącznego, przez co Sąd Apelacyjny nie dokonał swobodnej i wszechstronnej oceny dowodów z uwagi na bezrefleksyjną wykładnię językową pojęcia „służby na rzecz państwa totalitarnego” z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej; 4) art. 15 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej, przez jego niewłaściwe niezastosowanie i niedoliczenie do podstawy wymiaru emerytury przysługującego mu podwyższenia emerytury w wysokości 15% podstawy wymiaru z uwagi na inwalidztwo, które pozostaje w związku ze służbą, 5) art. 30 związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w związku z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 w związku z art. 15c § 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, polegające na naruszeniu godności, prawa do ochrony czci, dobrego imienia, prawa do

prywatności i prawa do poszanowania życia rodzinnego ubezpieczonego, przez przyjęcie, że jego służba w spornym okresie stanowiła „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, a tym samym arbitralne przypisanie mu winy za działania związane z naruszeniami praw i wolności człowieka wobec zrównania go z osobami, które w ramach wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej formacji wykonywały działania mające na celu godzenie w prawa i wolności człowieka; 6) art. 45 ust. 1 w związku z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, zmienionej Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 w związku z art. 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w związku z art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej w związku z art. 15 ust. 4 w związku z art. 15c § 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego świadczenia emerytalnego przez ustalenie, iż wysokość jego emerytury od dnia 1 października 2017 r. wynosi 53,73% podstawy wymiaru, przy przyjęciu 0% podstawy wymiaru za każdy rok służby spornego okresu, a także przez oddalenie odwołania w zakresie podwyższenia emerytury o 15% podstawy wymiaru, ponieważ inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, co stanowi nieproporcjonalne i nieuzasadnione naruszenie przysługującego mu prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz prawa własności.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ubezpieczony wskazał na występujące istotne zagadnienia prawne, a mianowicie: 1) czy zwrot „służby na rzecz totalitarnego państwa” użyty w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej należy interpretować z punktu widzenia wykładni językowej jako działanie podejmowane „na korzyść” państwa totalitarnego, a więc na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu, a nie na podstawie formalnej przynależności do służb w wymienionych w tym przepisie cywilnych i wojskowych instytucji i formacji w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r.?, 2) czy ustalenie, że dana osoba podlega ustawie zaopatrzeniowej zgodnie z art. 13b tej ustawy powinno opierać się nie na mechanicznym i formalnym oparciu się na informacji o przebiegu służby z IPN, ale na wszechstronnym zbadaniu

wszystkich okoliczności sprawy, w tym przede wszystkim na zbadaniu indywidualnych czynów osoby oraz ich weryfikacji pod kątem godzenia w prawa i wolności człowieka?, 3) czy ustalenie, że osoba pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa wyłącza podwyższenie emerytury w trybie art. 15 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej o 15% podstawy wymiaru wobec faktu, iż inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, a jeśli tak, to czy podwyższenie emerytury w tym trybie ma zastawanie do okresu po dniu 31 lipca 1990 r. Ubezpieczony wskazał także na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, sprowadzającą się do konieczności przesądzenia tych samych trzech kwestii, które we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zostały sformułowane jako istotne zagadnienia prawne. Ponadto skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ „w obrocie prawnym funkcjonują orzeczenia sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego, które jednoznacznie wskazują, iż zrównanie sytuacji osób kierujących organami państwa totalitarnego, osób, które angażowały się w wykonywanie zadań i funkcji państwa totalitarnego, wykonywały zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze, zmierzające do realizacji funkcji państwa totalitarnego, zajmowały się zwalczaniem opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamały prawo do wolności słowa i zgromadzeń, prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, a tym samym godziły w prawa i wolności człowieka z osobami, które w ramach wymienionych w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym instytucji i formacji wykonywały czynności akceptowalne i wykonywane w każdym państwie, także tym demokratycznym, nie może zostać sprowadzone do tych samych parametrów i konsekwencji. Przebieg rzeczywistej służby funkcjonariusza ma znaczenie dla wysokości emerytury, co ma znaczenie dla uniknięcia odpowiedzialności zbiorowej jaka stosowana była w czasach państwa totalitarnego”.

Natomiast organ emerytalny zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w jego punkcie 1 w zakresie oddalającym apelację oraz w punkcie 3, wnosząc o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego, alternatywnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w

pkt 1 *in fine* i jego zmianę w tej części przez oddalenie w całości odwołania od zaskarżonej decyzji ponad zakres wynikający z pkt 1 *in fine*, tj. w zakresie wyłączającym zastosowanie względem ubezpieczonego art. 15c ustawy zaopatrzeniowej oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu kosztów postępowania w postępowaniu przed drugą instancją i w postępowaniu kasacyjnym.

Organ emerytalny zarzucił w skardze naruszenie przepisów prawa materialnego, a to: 1) art. 15c ust. 3, art. 22a ust. 3 oraz art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, przez ich niezastosowanie i uznanie, że przepisów tych nie należy stosować wobec świadczeniobiorcy w sytuacji, gdy Sąd Apelacyjny uznał, że ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, 2) art. 8 ust. 2, art. 178 ust. 1 oraz art. 188 Konstytucji RP, przez ich błędną wykładnię i odmowę uznania mocy obowiązującej ustawy zaopatrzeniowej w zakresie jej regulacji z art. 15c ust. 3 i art. 13b, co przejawia się w dokonaniu przez Sąd Apelacyjny abstrakcyjnej kontroli konstytucyjności regulacji ustawy zaopatrzeniowej w oderwaniu od realiów sprawy, 3) „art. 2 w zw. z art. 32, art. 64 w zw. z art. 15c ust. 3 i w zw. art. 22a ust. 3 ustawy emerytalnej”, przez ich błędną wykładnię, co doprowadziło do przyjęcia, że w skutek ponownego przeliczenia świadczenia ubezpieczonego na podstawie tzw. „ustawy dezubekizacyjnej z 2016 r.” oraz art. 15c ust. 3, art. 22a ust. 3 oraz art. 13b ustawy zaopatrzeniowej doszło do naruszenia jego prawa słusznie nabytego z tytułu służby nie będącej służbą na rzecz totalitarnego państwa, zasady sprawiedliwości społecznej, prawa własności, w sytuacji, gdy tzw. „ustawa dezubekizacyjna z 2016 r.” nie pozbawiła go świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego, lecz tylko obniżyła jego wysokość do wysokości przeciętnego świadczenia z powszechnego systemu.

Zdaniem organu rentowego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona „z uwagi na wyszczególnione powyżej zarzuty naruszenia prawa materialnego”, które wskazują, że Sąd Apelacyjny nie zastosował obowiązujących przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 15c ust. 3 i art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, mimo że zakwalifikował służbę ubezpieczonego w spornym okresie do służby na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b tej ustawy,

a „sądy powszechne nie mają kompetencji do orzekania na niekonstytucyjności przepisów ustawy”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organu emerytalnego ubezpieczony wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i o zasądzenie na jego rzecz od organu emerytalnego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez ubezpieczonego oparto na przesłankach występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) i oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), a organu emerytalnego na ostatniej z wymienionych przesłanek.

Dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego konieczne jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia

konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 Nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 Nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Ponadto, istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114). Jednocześnie zagadnienie prawne powinno być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571). Przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć też problem, którego

wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Od skarżącego wymaga się nie tylko określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ale także wskazania, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów, lub przedstawienia rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, LEX nr 2745011 czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie i przytoczenie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. postanowienia Sadu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca

2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiste jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 201952 i z dnia 5 kwietnia 2016 r., II UK 229/14, LEX nr 3534759). Nie chodzi tu o zwykłą wykładnię prawa, której można wymagać od jurysty, gdyż wówczas funkcja przedsądu byłaby bezprzedmiotowa i postępowanie kasacyjne stałoby się powszechną (trzecią) instancją (zob. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2021 r., III USK 122/21, LEX nr 3245335). Podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. warunkuje bowiem kwalifikowana potrzeba wykładni przepisów prawnych, czyli budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2014 r., I UK 374/13, LEX nr 1646129 i powołane tam orzeczenia). Podkreślenia wymaga również to, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), analogicznie jak nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. Nr 13, poz. 5).

Ubezpieczony nie zdołał wykazać istnienia omówionych wyżej przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. przede wszystkim dlatego, że kwestie ujęte przez niego w dwóch pierwszych pytaniach były już przedmiotem licznych wypowiedzi orzecznictwa. Istotnie w powoływanej przez ubezpieczonego uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (OSNP 2021 nr 3, poz. 28), Sąd Najwyższy przyjął, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego

państwa” z art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności. Stąd nie może być ono wyłożone jednorazowo i uniwersalnie. W wyroku z dnia 18 kwietnia 2023 r., I USKP 40/22 (OSNP 2023 nr 11, poz. 126), Sąd Najwyższy stwierdził, że określenie formacji/institucji (z uwzględnieniem jednostek wymienionych w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej) ma istotne znaczenie z uwagi na to, że zakres i przedmiot ich działalności może *prima facie* potwierdzać, że były one bezpośrednio ukierunkowane na realizowanie charakterystycznych dla ustroju totalitarnego zadań i funkcji i takie zadania wykonywali wszyscy - bez wyjątku - funkcjonariusze służący w danej jednostce organizacyjnej, stanowiący jej strukturę, bez której niemożliwe byłoby wykonywanie przypisanych tej jednostce zadań. Skoro art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej łączy służbę na rzecz totalitarnego państwa z samym podjęciem służby w instytucjach i formacjach w tym przepisie wymienionych, to można przyjąć, że istnieje domniemanie faktyczne (wynikające z informacji o przebiegu służby potwierdzającej służbę w tych jednostkach), że służba w nich była służbą na rzecz totalitarnego państwa. Domniemanie to może być obalone przez ubezpieczonego w procesie cywilnym, gdyż to na nim spoczywa ciężar dowodu.

W niniejszej sprawie ubezpieczony domniemania tego nie zdołał obalić, stąd zaliczenie przez Sąd Apelacyjny przypadającej na sporny okres jego służby w instytucjach wprost wymienionych w art. 13b ust. 1 pkt 5b tiret czwarte, pkt 5b tiret piąte oraz pkt 5e ustawy zaopatrzeniowej mieści się w granicach wyznaczonych przez wykładnię użytego w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa”, przyjętą w orzecznictwie. Sąd Apelacyjny odwołał się przy tym do analizy akt osobowych ubezpieczonego, z której wynikało, że „identyfikował się on ideologicznie w pełni z ówczesnym totalitarnym ustrojem, który czynnie i aktywnie wspierał z dużym zaangażowaniem wykonując zlecone mu w ramach służby zadania w sposób wzorowy, wykraczający nawet ponad oczekiwania zwierzchników m.in. z uwagi na przejawianą inicjatywę”. Podobnie zagadnienie dotyczące związania sądów powszechnych informacją o przebiegu służby przedstawioną przez IPN była już przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa i

nie budzi wątpliwości, że sąd rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji organu emerytalnego w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez IPN zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Związanie to obejmuje jedynie organ emerytalny, który przy wydawaniu decyzji musi kierować się danymi zawartymi w informacji o przebiegu służby (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., I UZP 10/11, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 stycznia 2012 r., K 36/09, OTK-A 2012/1/3). Stanowiska tego Sąd Apelacyjny nie kwestionował w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Z kolei trzecia z przedstawionych przez ubezpieczonego kwestii nie spełnia wymienionych wyżej wymogów dla przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., ponieważ w rzeczywistości treść art. 15 ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej nie budzi wątpliwości i jest możliwa do wyinterpretowania za pomocą obowiązujących reguł wykładni.

Odnosząc się zaś do powołanej w obu skargach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, przypomnieć należy, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przesłanka ta wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Przy czym przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste

naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133; z dnia 17 maja 2018 r., IV CSK 599/17, LEX nr 2499804).

Skarżący musi więc wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), że kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436; z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 573/17, LEX nr 249707), ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Oczywiście naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343; z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzeczenia). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone

orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860).

Wymienionych wyżej wymogów co do przesłanki oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie spełnia wniesiona przez organ emerytalny skarga kasacyjna, ponieważ nie udało się w niej wykazać, by naruszenie wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisów prawa materialnego miało walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Wbrew odmiennemu twierdzeniu organu emerytalnego zastosowanie przez Sąd Apelacyjny w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy wymienionych w tym wniosku przepisów mieści się w granicach wyznaczonych przez ich wykładnię przyjętą w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 marca 2023 r., II USKP 120/22 (LEX nr 3506736), do którego odwołuje się późniejsze orzecznictwo, szczegółowo przedstawił motywy przemawiające za odmową zastosowania art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, które przedstawił następująco. Otóż mechanizm zawarty w art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej, pozwalający na obniżenie emerytury policyjnej do średniej emerytury z systemu powszechnego nie ma zastosowania do funkcjonariuszy, których emerytura została wyliczona z lat poprzedzających 1990 r., a zatem *de facto* jest on wymierzony przede wszystkim w funkcjonariuszy, którzy pomyślnie przeszli weryfikację w 1990 r. i w kolejnych latach służyli wolnej Polsce. Wynika to z tego, że wysokość ich emerytury na skutek zastosowania art. 15c ust. 1 pkt 1 tej ustawy kształtuje się poniżej „przeciętnej emerytury” - czyli nie ma do czego redukować. W rezultacie, omawiany przepis godzi przede wszystkim w prawa osób, które wprowadziły przez pewien okres służyły „na rzecz totalitarnego państwa”, jednak po 1990 r. pracowały na rzecz wolnej Polski. Budzi poważne wątpliwości, czy wskazana konsekwencja wpisuje się w deklarowane przez art. 2 Konstytucji RP

„urzeczywistnienie zasad sprawiedliwości społecznej”. O ile można się zastanawiać, czy wzorzec „sprawiedliwości społecznej” jest realizowany w przypadku pomysłu „zerowania” podstawy wymiaru (określonego w art. 15c ust. 1 pkt 1), co ma służyć zrównaniu wysokości emerytur funkcjonariuszy i osób represjonowanych przez totalitarne państwo, to z pewnością ze „sprawiedliwością” nie ma nic wspólnego obniżanie świadczenia do pułapu przeciętnej emerytur, gdy wysokość „ponad” ten wskaźnik została wypracowana po 1990 r. W tym zakresie rozwiązanie określone w art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej w sposób oczywisty narusza art. 32 ust. 1 ust. 2 Konstytucji RP, bowiem nierówno traktuje i dyskryminuje odwołującego się względem funkcjonariuszy, którzy podjęli służbę po 1990 r. i którzy legitymują się takim samym okresem służby, czyli mają taką samą podstawę wymiaru świadczenia. Jeśli potraktować prawo do określonej wysokości emerytury w kategorii „prawa do własności”, co wydaje się uzasadnione, to wskazany efekt art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej godzi również w art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP. Sumarycznie wskazane naruszenia prowadzą do wniosku, że art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej narusza także prawo do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP”. Jednocześnie w wyroku II USKP 120/22 Sąd Najwyższy orzekł, że rozwiązanie z art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, polegające na przyjęciu do wyliczenia emerytury za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa (o której mowa w art. 13b tej ustawy) „0% podstawy wymiaru” – „w przeciwieństwie do rozwiązania przyjętego w art. 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej - godzi w sposób wprost proporcjonalny w funkcjonariuszy, których lata służby przypadły przed zmianami zapoczątkowanymi w 1989 r. Zatem, dolegliwość tego rozwiązania jest proporcjonalna – w niewielkim stopniu dotyka takie osoby jak odwołujący się, który tylko kilka lat służył w PRL. W rezultacie, omawiane rozwiązanie, jakkolwiek radykalne, to jednak przez swoją proporcjonalność wpisuje się w cel promowany przez aktualnego ustawodawcę. Skutecznie obniża emerytury „osób służących na rzecz totalitarnego państwa”. W pewnym sensie dostrzegalna jest również adekwatność tego rozwiązania względem przyświecającego ustawodawcy zamysłu. Wzorzec wpisany w art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej skutecznie zrównuje emerytury policyjne do, lub nawet poniżej wysokości świadczeń

pobieranych przez obywateli prześladowanych przed 1990 r.” Ponadto analogiczne do art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej rozwiązanie zostało już wcześniej wprowadzone do ustawy zaopatrzeniowej w art. 15b, który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za zgodny z Konstytucją RP (zob. wyroki z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, OTK-A 2010 nr 2, poz. 15 i z dnia 11 stycznia 2012 r., K 36/09, OTK-A 2012 nr 1, poz. 3). Oznacza to, że art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej jest skuteczny. W konsekwencji rozstrzygnięcie zaskarżonego wyroku jest więc spójne z przedstawionymi wyżej poglądami orzecznictwa w sprawie dopuszczalności odmowy stosowania 15c ust. 3 ustawy zaopatrzeniowej wobec funkcjonariuszy, którzy pomyślnie przeszli weryfikację w 1990 r. i w kolejnych latach służyli wolnej Polsce. Stąd całkowicie bezpodstawne jest twierdzenie organu emerytalnego, jakoby Sąd Apelacyjny naruszył wskazane we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania przepisy w jakikolwiek sposób, a tym bardziej w sposób kwalifikowany, mogący być podstawą do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z kolei ubezpieczony we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie odwołuje się do żadnego konkretnego przepisu, ograniczając się jedynie do wyrażenia ogólnej opinii co do stosowania „tych samych parametrów i konsekwencji” do osób kierujących organami państwa totalitarnego oraz osób, które w ramach wymienionych w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej instytucji i formacji wykonywały czynności akceptowalne i wykonywane w każdym państwie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest natomiast stanowisko, według którego dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka oczywistej zasadności skargi, skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120), zaś skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Odnosi się to

również do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna ma na uwadze indywidulany interes skarżącego w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. O ile zasadne podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) mogą prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej, to w przypadku podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma dopiero oczywista zasadność skargi, czyli samodzielne (odrębne od podstaw kasacyjnych) wskazanie i wykazanie we wniosku naruszenia przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok, jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., I UK 250/19, LEX nr 3029692).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia obu skarg kasacyjnych do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 100 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

r.g.